

OHJE AVUSTUKSEN HAKEMISESTA PALOSUOJELURAHASTOSTA

Voimassaoloaika 15.10.2014 -

Säädökset:

Palosuojelurahastolaki (306/2003)

Valtionavustuslaki (688/2001)

Hallintolaki (434/2003)

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

PALOSUOJELURAHASTO

Laki alueen pelastustoimen valtionavustuksesta (1122/2003)

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

Sisällysluettelo

1.	Soveltamisala ja määritelmät	3
2.	Avustuksen saajat ja avustuskohteet	4
3.	Avustuksen määrä	6
3.1	Yleisavustukset	6
3.2	Erityisavustukset	6
3.3	Sopimuspalokuntia koskevat erityisehdot	7
4.	Avustusten hakuajat	8
5.	Avustusten hakeminen ja hakulomakkeet	10
5.1	Hakulomakkeet	10
5.2	Avustuksen hakeminen jälkikäteen	11
6.	Avustuksen myöntäminen ja maksaminen	12
7.	Avustuksiin liittyvät ehdot	14
7.1	Omaisuuksien käyttöaika	14
7.2	Avustuksen käytön valvonta ja tarkastaminen	14
7.3	Avustuksen maksamisen keskeyttäminen tai palauttaminen	15
7.4	Avustuksen takaisinperintä	16
7.5	Takaisinperittävä määrä, palautuskorko ja perintä	17
7.6	Takaisinperinnästä luopuminen	17

1. Soveltamisala ja määritelmät

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi rahaston varojen ja vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa yleis- tai erityisavustuksia. Tätä ohjetta sovelletaan näihin Palosuojelurahastosta haettavaan avustuksiin. Ohjetta ei sovelleta Palosuojelurahaston Innovaatio-palkinnon hakemis- ja myöntämismenettelyyn.

Palosuojelurahaston hallitus voi poiketa ohjeesta, mikäli erityisen painavasta syystä niin johtuu.

Palosuojelurahasto ei avusta toimintaa, jonka tarkoituksena on olennaisilta osin hakijan oma edunvalvonta.

Yleisavustus voidaan myöntää avustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. (valtionavustuslaki 5 § 2 mom.)

Erityisavustus voidaan myöntää investointiavustuksena aineellisen tai aineettoman hyödykkeen hankintaan, hankeavustuksena kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- tai kehittämishankkeeseen tai muuhun tarkoitukseltaan rajattuun hankkeeseen, apurahana, stipendinä tai avustuksena hakijan henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen, tai muuna edellä mainittuihin tarkoituksiin verrattavana erityisavustuksena. (valtionavustuslaki 5 § 3 mom.)

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää avustuksia Ahvenanmaan maakunnan alueella toimiville hakijoille, mikäli Palosuojelurahaston hallitus ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus ovat solmineet sopimuksen avustustoiminnan järjestämisestä maakunnan alueella. Tällöin tätä ohjetta noudatetaan soveltuvin osin mainituille hakijoille myönnettäviin avustuksiin. Avustuksia voidaan myöntää sellaisille hakijoille, jotka maakunnan lainsäädännön mukaan vastaavat pelastustoimesta maakunnan alueella.

2. Avustuksen saajat ja avustuskohteet

Yleisavustusta ja erityisavustuksia voidaan myöntää pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille.

Kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan, rakentamiseen tai perusparannukseen (uusien paloasemien hankinta ja rakentaminen, vanhojen paloasemien peruskorjaukset ja laajennukset) voidaan erityisavustusta myöntää kunnille, sopimuspalokunnille ja pelastustoimen alueille. Avustusta **ei voida myöntää** kuntien kokonaan tai osittain omistamille kiinteistöosakeyhtiöille.

Pelastustoimen harjoitusalueiden rakentamiseen voidaan erityisavustusta myöntää kunnille ja pelastustoimen alueille

Kaluston tai järjestelmän hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin voidaan erityisavustusta myöntää pelastustoimen alueille ja sopimuspalokunnille. Avustusta määrättäessä huomioidaan arvonlisäverolliset kulut. Järjestelmänä pidetään useammasta osasta koostuvaa, toiminnallista kalustokokonaisuutta. Avustusta ei myönnetä kaluston huollosta ja kunnossapidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Kaikille hakijoille voidaan myöntää erityisavustusta:

- Oppimateriaalin tuotantoon ja hankintaan
- Tietojenkäsittelyn kehittämiseen ja laitteiden hankintaan
- Kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- Valistukseen ja neuvontaan
- Standardisointiin.

Apurahoja ja stipendejä voidaan myöntää hakijan henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen. Apurahoja ja stipendejä ei kuitenkaan myönnetä pro gradutöiden, diplomitöiden, ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden tai muiden perustutkintoon sisältyvien opinnäytetöiden tekemiseen. Stipendi voidaan myöntää tunnustuspalkintona myös perustutkintoon sisältyvästä valmiista työstä oppilaitoksen tai muun yhteisön hakemuksesta. Apurahoja ja stipendejä ei myönnetä koulutukseen, jossa hakijan tavoitteena on pätevätyä vain henkilökohtaisesti omassa työssään tai oman työyhteisönsä hyödyksi. Apurahojen suuruus määräytyy työn laajuuden ja kiinteän kuukausikorvauksen perusteella.

Erityisavustusta voidaan myöntää myös sopimuspalokunnille ja muille vastaaville yhteisöille, jotka ovat solmineet palokuntasopimuksen alueen pelastustoimen kanssa ml. laitos- ja tehdaspalokunnat. Viimeksi mainittujen osalta avustuksen tarvetta ja määrää harkittaessa huomioon otetaan palokuntasopimuksen velvoitteiden täyttäminen ja osuus toiminnasta pelastustoimen alueen sopimuspalokuntana.

Kiinteän omaisuuden, rakennuksen ja rakennuksessa olevan huoneiston perusparannukseen tai laajennukseen erityisavustusta voidaan myöntää

- todennetun työturvallisuuteen vaikuttavan haitan poistamiseksi,
- rakennuksen käyttötarkoituksen muuttamiseksi paloasemakäyttöön,
- ajoneuvopaikkojen lisäämiseksi tai muuhun vastaavaan toimenpiteeseen.
- Avustusta **ei myönnetä** pintakorjauksiin, ovien ja ikkunoiden uusimiseen, kattoremontteihin tai vastaaviin **vuosikorjauksen luonteisiin toimenpiteisiin**.
- Avustusta ei myöskään pääsääntöisesti myönnetä kalustotallien ja kalustosuojien rakentamiseen tai niiden ovien uusimiseen.

Esimerkkejä hakukelpoisuudesta:

- **Sopimuspalokunta** ei ole palosuojelurahastolain mukainen pelastusalan järjestö, jolle voidaan myöntää yleisavustusta.
- **Korkeakoulu** aikoo toteuttaa tutkimushankkeen palomiesten työssäjaksamisesta. Hakijalle voidaan myöntää erityisavustusta hankkeeseen. Hakuohjeen mukaan tutkimushankkeisiin voidaan myöntää avustusta kaikille hakijoille.
- **Palomies N.N.** aikoo käydä Saksassa erikoistumiskurssin parantaakseen omaa osaamistaan pelastussukelluksessa. Hakijalle ei voida myöntää henkilökohtaista apurahaa kurssin suorittamiseen, sillä hakuohjeen mukaan rahasto ei tue koulutusta, jonka tarkoitus on vain omassa työssään pätevätyminen.
- **Kunta** on perustanut kiinteistöosakeyhtiön, joka rakennuttaa paloaseman ja vuokraa sen pelastustoimen alueelle. Kiinteistöosakeyhtiö hakee erityisavustusta aseman rakentamiseen. Palosuojelurahastolain ja hakuohjeen mukaan osakeyhtiö ei ole kunta, jolle voidaan myöntää erityisavustusta tarkoitukseen.
- **Pelastustoimen alue** hankkii kolmeen pelastusajoneuvoon hydrauliset pelastusvälineet. Kyseessä ei ole järjestelmähankinta, johon voidaan myöntää avustusta. Useamman pelastusvälinesarjan hankinta ei ole toiminnallinen kalustokokonaisuus.
- **Y:n tehtaiden VPK** on rekisteröity yhdistys, joka ei ole solminut palokuntasopimusta. VPK:lle ei voida myöntää avustusta sammutusvarusteiden hankintaan, sillä hakuohjeen mukaan sopimuspalokunnalla ja vastaavalla yhteisöllä tulee olla palokuntasopimus alueen pelastustoimen kanssa. VPK solmii palokuntasopimuksen alueen pelastustoimen kanssa 1.1.2014 alkaen. Mainitusta päivämäärästä alkaen hakijalle voidaan myöntää avustusta Palosuojelurahastosta.

3. Avustuksen määrä

Kaikkien hakemusten osalta hyväksyttäviä kuluja määriteltäessä huomioidaan samaan hankkeeseen tai toimintaan myönnettyt muut avustukset ja hankkeesta tai toiminnasta saatavat tulot. Kaluston tai järjestelmän hankintaa koskevissa hakemuksissa hyväksyttäviä kuluja määriteltäessä huomioidaan ajoneuvon hinta ilman autoveron osuutta ja mahdollisen vaihto-omaisuuden arvioitu arvo.

Avustusta myönnettäessä huomioidaan arvonlisäverolliset kulut.

3.1 Yleisavustukset

Yleisavustusta voidaan myöntää enintään 75 % hankkeen tai toiminnan hyväksyttävistä kuluista, ellei Palosuojelurahaston hallitus avustuksen hakijan hakemuksesta ja avustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi erityisen painavista syistä muuta päättä.

Yleisavustusta määriteltäessä huomioidaan avustuksen kohteena oleva toiminta ja sen vaikuttavuus, määrälliset tai laadulliset suoritteet ja niihin välittömästi kohdistuvat menot sekä toimintaan kohdistuvat yleiskulut.

Palosuojelurahaston hallitus hyväksyy tarvittaessa tarkemmat ohjeet yleisavustusten määräytymisperusteista.

3.2 Erityisavustukset

Erityisavustusta voidaan myöntää enintään 50 % hankkeen hyväksyttävistä kuluista, ellei Palosuojelurahaston hallitus avustuksen hakijan hakemuksesta ja avustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi erityisen painavista syistä muuta päättä.

Kunnille, pelastustoimen alueille ja sopimuspalokunnille erityisavustusta voidaan kuitenkin myöntää enintään 40 % hankkeen hyväksyttävistä kuluista, ellei Palosuojelurahaston hallitus erityisen painavista syistä muuta päättä.

Pelastustoimen alueille erityisavustusta voidaan myöntää sellaiseen kalusto-hankintaan, jonka yksikköhinta on vähintään 30 500 euroa (sis. alv). Järjestelmää käsitellään yhtenä kokonaisuutena, vaikka sen osien yksikköhinta olisi alle 30 500 euroa ja näiden hankinta ajoittuisi usean vuoden ajalle. Järjestelmän yhteiskustannusten tulee kuitenkin olla vähintään 30 500 euroa arvonlisäverollisena. Erityisen painavista syistä avustusta voidaan myöntää myös yksikköhinnaltaan alle 30 500 euron kaluston hankintaan.

Palosuojelurahaston hallitus hyväksyy vuosittain ajoneuvo- ja kalustokohtaiset enimmäiskustannukset erityisavustusten hakemista varten ja tiedottaa niistä aluehallintovirastoja ja pelastustoimen alueita.

Kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan, uudisrakentamiseen, perusparannukseen tai laajennukseen myönnettävän erityisavustuksen enimmäismäärä on 250 000 euroa.

3.3 Sopimuspalokuntia koskevat erityisehdot

Sopimuspalokunnille myönnettävien erityisavustusten osalta noudatetaan hankinnan tai hankkeen 12 500 euron (sis. alv) hintarajaa. Hintaraja tarkoittaa kaluston yksikköhintaa ja kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen kohdistuvissa hakemuksissa hankkeen yhteenlaskettuja kuluja. Hintarajan alittaviin hankkeisiin avustusta haetaan ilman määräaika sopimuspalokuntien pienavustushankehaun kautta. Hintarajan ylittäviin hankkeisiin haetaan avustusta vuosittaisen kalusto- ja rakennushankehaun kautta.

Esimerkkejä avustuksen määrästä ja yhteensovittamisesta

- Kunta hakee erityisavustusta paloaseman perusparannus-hankkeeseen. Hankkeen arvioidut kustannukset ovat 715 000 euroa (sis. alv), josta 40 % avustus on 286 000 euroa.
- Hakija hakee 62 % erityisavustusta oppimateriaalin tuotanto- ja painatuskustannuksiin, jotka ovat yhteensä 32 000 euroa. Palosuojelurahaston hallitus katsoo, etteivät hakijan esittämät perusteet ole riittävän painavia syitä myöntää avustusta yli 50 % kuluista. Avustusta voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kuluista ja enintään 16 000 euroa.
- Hakija hakee 100 % erityisavustusta tutkimushankkeeseen, jonka kustannukset ovat yhteensä 47 000 euroa. Palosuojelurahaston hallitus katsoo, että hakijan esittämät perusteet ovat riittävän painavia syitä myöntää avustusta enemmän kuin 50 % kuluista. Avustusta voidaan myöntää enintään hyväksyttävien kulujen verran ja enintään 47 000 euroa.
- Pelastustoimen alue hankkii sammutusauton, jonka hinta arvonlisäverollisena on 250 000 euroa. Sammutusauton hyväksyttävät enimmäiskustannukset ovat 160 000 euroa. Avustusta voidaan myöntää enintään 40 % hyväksytystä 160 000 euron enimmäishinnasta, yhteensä enintään 64 000 euroa.

4. Avustusten hakuajat

Yleisavustus hakijan seuraavan vuoden toimintaa varten haetaan vuosittain **syyskuun loppuun mennessä**.

Erityisavustukset seuraavana vuonna aloitettaviin kuntien ja pelastustoimen alueiden kaikkiin hankkeisiin sekä hintarajan ylittäviin (**vähintään 12 500 €**) sopimuspalokuntien hankkeisiin haetaan vuosittain määräaikana. kalustohankehaun ja rakennushankehaun kautta.

Hakemukset tulee toimittaa oman alueen aluehallintovirastolle ja Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle näiden antamaan määräaikaan mennessä. Keskusteltuaan pelastuslaitosten kanssa aluehallintovirastot ja maakunnan hallitus asettavat oman alueensa hakemukset perusteltuun kiireellisyysjärjestykseen ja toimittavat hakemukset Palosuojelurahastolle hakukirjeessä mainittuun määräaikaan mennessä.

Erityisavustukset hintarajan alittaviin sopimuspalokuntien (alle 12 500 euron) hankkeeseen haetaan ilman määräaikaa yhden vuoden kuluessa hankkeen loppuunsaattamisesta suoraan Palosuojelurahastolta.

Muut erityisavustukset haetaan kaksi kertaa vuodessa. Vuoden alussa aloitettavaan hankkeeseen avustus haetaan edeltävän vuoden toukokuun loppuun mennessä. Kesken vuotta aloitettavaan hankkeeseen avustus haetaan edeltävän vuoden joulukuun loppuun mennessä.

Palosuojelurahaston hallitus voi tarvittaessa päättää ylimääräisistä hakuajoista, joista tiedotetaan erikseen.

Esimerkkejä määräajoista:

■ **Sopimuspalokunta hankkii 10 sammutusasua** à 960 euroa sekä 10 palokypärää à 490 euroa, jolloin hankinnan yhteishinta on 14 500 euroa (sis. alv).. Hankinta on maksettu 15.1.2014. Avustus tulee hakea pienavustuslomakkeella hankinnan tekemisen jälkeen, kuitenkin vuoden sisällä maksun suorittamisesta, viimeistään 14.1.2015. Sopimuspalokuntien pienavustusten varuste- ja kalustohankintojen osalta yhteenlasketut kustannukset voivat ylittää 12 500 euroa, mikäli minkään yksittäisen hankinnan kustannus ei ylitä 12 500 euron hintarajaa.

■ **Sopimuspalokunta hankkii uuden miehistöauton**, jonka yksikköhinta on 35 000 euroa (sis. alv). Vaihdon yhteydessä luovutettavasta vanhasta miehistöautosta hyvitetään 26 200 euroa, joten palokunta maksaa välirahaa 8 800 euroa. Vaikka välirahan osuus on alle 12 500 euroa, hankinnan yksikköhinta on yli 12 500 euroa, joten avustus tulee hakea määräaikana kalustohankehaun kautta. Kalustohankinnoissa ratkaisevaa on yksikköhinta, ei välirahan suuruus.

■ Pelastustoimen alue hakee **erityisavustusta johtoauton hankintaan**, joka on tarkoitus toteuttaa syksyllä 2014. Hakemus tulee toimittaa aluehallintovirastoon viimeistään hakukirjeessä ilmoitettuun määräaikaan mennessä, ja aluehallintoviraston on toimitettava alueensa hakemukset rahastolle samoin määräaikaan mennessä.

■ Hakija hakee **erityisavustusta oppimateriaalin tuottamiseen**. Hanke aloitetaan tammikuussa 2015. Avustus tulee hakea 31.5.2014 mennessä, sillä kyseessä on hakuvuotta seuraavan vuoden alussa aloitettava hanke.

Hakija hakee **avustusta tutkimushankkeeseen**, joka on tarkoitus aloittaa 1.8.2015. Avustus tulee hakea 31.12.2014 mennessä, sillä hanke aloitetaan hakuvuotta seuraavan vuoden kestäessä.

5. Avustusten hakeminen ja hakulomakkeet

Avustusta tulee hakea kirjallisesti lomakkeilla. Hakemus lähetetään viranomaiselle hakijan omalla vastuulla. Mikäli avustuksen hakemiselle on asetettu määräaika, lähettäjän on huolehdittava siitä, että asiakirja saapuu viranomaiselle määräajassa. Mikäli hakemus toimitetaan sähköisesti, se tulee lähettää viranomaisen virkasähköpostiin, ei henkilökohtaisiin sähköpostiosoitteisiin. Sähköinen hakemus toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla. Viranomaisen ilmoittaa lähettäjälle viipymättä sähköisen hakemuksen vastaanottamisesta.

5.1 Hakulomakkeet

Avustusta haetaan kirjallisesti lomakkeilla, jotka ovat saatavissa Palosuojelurahaston www-sivulta. Ennen avustuksen hakemista hakijan tulee varmistua, että käytössä on oikea lomake kulloiseenkin käyttötarkoitukseen.

Lomake tulee täyttää huolellisesti, ja mukaan on liitettävä siinä mainitut liitteet. Hakijan antamien tietojen tulee olla oikeita ja riittäviä.

Käytettävät hakulomakkeet ovat

Kunnat, pelastustoimen alueet ja sopimuspalokunnat:

Kalusto- tai rakennushankehakemus (vähintään 12 500 euron yksikköhinta)

Sopimuspalokunnat:

■ Hakemus alle 12 500 euroa (alle 12 500 euron yksikköhinta)

Pelastusalan järjestöt ja muut vastaavat yhteisöt:

- Yleisavustushakemus
- Yleisavustushakemuksen toiminnon vuosisuunnitelma (liitteet 1-4)
- Yleisavustushakemuksen vaikuttavuustavoitetaulukko (liite 5)

Kaikki hakijat:

- Erityisavustushakemus: tutkimus- ja kehityshankkeet, tiedotus- ja valistushankkeet, oppimateriaalin tuotanto, standardisointi ym.
- Erityisavustushakemuksen vaikuttavuustavoitetaulukko (liite 3)

5.2 Avustuksen hakeminen jälkikäteen

Erityisavustusta voidaan myöntää myös hankkeeseen, joka on avustusta haettaessa jo toteutettu tai aloitettu. Hankkeeseen, joka on avustusta haettaessa jo päättynyt, avustusta tulee hakea viimeistään **yhden vuoden kuluessa hankkeen loppuunsaattamisesta**.

Kaluston tai järjestelmän hankintaa koskevissa hakemuksissa aika lasketaan hankinnan viimeisen maksuerän suorituksesta ja kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaa, rakentamista tai perusparannusta koskevissa hakemuksissa hankkeen käyttöönottokatselmuspäivämäärästä.

Esimerkkejä jälkikäteen hakemisesta [tähän tulossa muutoksia vuoden 2015 haussa]:

■ **Kunta on tehnyt paloaseman peruskorjauksen**, jonka käyttöönottokatselmus on pidetty 12.8.2012. Palosuojelurahasto julistaa seuraavana vuonna avustukset haettavaksi 15.10.2013 siten, että hakemusten tulee olla rahastossa viimeistään 31.1.2013. Hankkeeseen ei voida hakea enää avustusta, sillä katselmuksesta on kulunut yli vuosi, kun avustukset julistetaan haettavaksi.

■ **Sopimuspalokunta on hankkinut miehistöauton** ja maksanut hankinnan 6.4.2014. Palosuojelurahasto julistaa avustukset haettavaksi 25.11.2014 siten, että hakemusten tulee olla aluehallintovirastossa viimeistään 9.2.2015. Palokunta voi hakea hankintaan avustusta, sillä maksusuorituksesta on kulunut alle vuosi, kun avustukset julistetaan haettavaksi.

6. Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Palosuojelurahaston hallitus käsittelee ja ratkaisee määräaikoina jätetyt avustushakemukset yhdessä.

Palosuojelurahaston hallitus tekee kaikista hakemuksista kirjallisen päätöksen, josta ilmenee vähintään avustuksen saaja, käyttötarkoitus ja määrä tai laskentaperuste. Lisäksi päätöksestä ilmenevät tavallisesti toiminnan tai hankkeen hyväksyttävät kustannukset, avustuksen enimmäismäärä toiminnan tai hankkeen kustannuksista, avustuksen käyttöaika, määräaika saajan velvollisuudelle antaa selvitys avustuksen käyttämisestä sekä avustuksen käyttötarkoituksen toteutumisen ja asianmukaisen käytön varmistamiseksi välttämättömät ehdot ja rajoitukset.

Avustuksen saaja on velvollinen tutustumaan huolellisesti avustuspäätökseen ja noudattamaan siinä mainittuja ehtoja.

Avustuksen saajan tulee antaa Palosuojelurahastolle avustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Ellei avustuspäätöksessä ole muuta määrätty, avustukset maksetaan seuraavasti:

- yleisavustus maksetaan saajalle pääsääntöisesti toiminnan toteuttamisen jälkeen toteutuneita kustannuksia vastaan vähintään kahdessa ja enintään neljässä erässä.
- Erityisavustus maksetaan saajalle yhtenä tai useampana eränä hankkeen etenemisen mukaisesti ja kustannusten ajoittumisen perusteella.
- Kaluston tai järjestelmän hankintaan ja kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan, uudisrakentamiseen, perusparannukseen tai laajennukseen myönnetty erityisavustus maksetaan saajalle yhtenä eränä hankkeen toteuttamisen jälkeen ja toteutuneita kustannuksia vastaan, kun avustuksen käytöstä on esitetty Palosuojelurahastolle hyväksyttävä selvitys.
- Hintarajan (12 500 euroa) alittavaan sopimuspalokunnan pienhankkeeseen myönnetty avustus maksetaan saajalle avustuspäätöksellä ilman erillistä selvitystä.
- Ellei Palosuojelurahaston avustuspäätöksessä ole asetettu määräaika avustuksen saajan velvollisuudelle antaa selvitys avustuksen käyttämisestä, oikeus saada maksatus myönnetystä avustuksesta raukeaa kahden kalenterivuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona avustus on myönnetty.

Esimerkkejä maksatuksen määräajoista:

- Kunta on saanut 23.4.2013 päätöksen avustuksesta paloaseman rakentamiseen. Hankkeen loppukatselmus pidetään 6.5.2014. Selvitys avustuksen maksamista varten tulee toimittaa päätösehtojen mukaan yhden vuoden kuluessa loppukatselmuksesta, eli viimeistään 6.5.2015.
- Hakija on saanut päätöksen avustuksesta kehittämishankkeeseen 20.2.2012. Päätöksessä ei ole asetettu määräaika selvitykselle avustuksen käyttämisestä. Hakijan oikeus saada maksatus avustuksesta raukeaa 31.12.2014, sillä hakuohjeen mukaan oikeus on voimassa kaksi kalenterivuotta päätöksentekovuoden jälkeen.

Esimerkki: Kunnan tai sopimuspalokunnan rakennushankkeen hakemis- ja myöntämisprosessi

- Valmistelu kunnassa/VPK:n hallituksessa
- Hakemus aluehallintovirastoon
- Aluehallintoviraston käsittely ja kiireellisyysjärjestyksen laatiminen
- Palosuojelurahaston käsittely
- Päätös hakijalle
- Rakentamisen toteuttaminen ja loppukatselmus
- Selvitys maksatusta varten rahastolle
- Avustuksen maksaminen
- Avustusehtojen valvonta

7. Avustuksiin liittyvät ehdot

Avustus saadaan käyttää ainoastaan avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuksen saajan on noudatettava avustettavassa hankkeessa tai toiminnassa valtionavustuslaissa ja avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia.

Jos avustus on myönnetty tiettyä avustuspäätöksessä määriteltyä käyttötarkoitusta varten käytettävän omaisuuden hankintaan tai perusparannukseen, omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin avustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta saa luovuttaa toiselle avustuspäätöksessä määrättyä avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana.

Avustuksen saajan tulee antaa Palosuojelurahastolle avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Avustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä Palosuojelurahastolle avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

7.1 Omaisuuden käyttöaika

Omaisuuden käyttöaika on **30 vuotta** avustuksen myöntämisestä, jos avustus on myönnetty **kiinteään omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen.**

Omaisuuden käyttöaika on **5 vuotta**, jos avustus on myönnetty **kevyen pelastusajoneuvon hankintaan.**

Omaisuuden käyttöaika on **10 vuotta**, jos avustus on myönnetty **raskaan pelastusajoneuvon tai muun kaluston hankintaan.**

7.2 Avustuksen käytön valvonta ja tarkastaminen

Palosuojelurahastolla on oikeus suorittaa avustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia avustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Jos avustus on myönnetty käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan hankkeeseen tai toimintaan, rahastolla on oikeus tarvittaessa tarkastaa avustuspäätöksen mukaista toimintaa tai hanketta toteuttavan taloutta ja toimintaa.

Palosuojelurahasto voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan mainittuja tarkastuksia.

Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu hyväksytty tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen

tilintarkastaja. Ulkopuolinen asiantuntija voi Palosuojelurahaston pyynnöstä avustaa tarkastuksessa.

Avustuksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle ja Palosuojelurahaston valtuuttamalle tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja rahaston valtuuttamalla tilintarkastajalla on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena olevan aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineiston haltuunotosta on tarkastuksen yhteydessä laadittava pöytäkirja. Pöytäkirjassa on mainittava haltuunoton tarkoitus ja haltuun otettu aineisto. Aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja Palosuojelurahaston valtuuttamalla tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa avustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin liike-, varasto- tai muihin vastaaviin ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen käytettäviin tiloihin ja muille alueille, joiden oloilla on merkitystä avustuksen myöntämiselle ja käytön valvonnalle. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Palosuojelurahastolla on oikeus saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaisilta tarpeellista virka-apua valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamisessa.

7.3 Avustuksen maksamisen keskeyttäminen tai palauttaminen

Palosuojelurahasto voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen keskeytettäväksi, jos on perusteltua aihetta epäillä, että avustuksen saaja ei anna avustuksen maksamiseksi oikeita ja riittäviä tietoja, avustusta ei käytetä avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen, avustuksen saaja ei noudata avustuspäätöksessä olevia ehtoja ja rajoituksia, avustuksen saaja ei noudata avustuksella hankitun omaisuuden käyttöaikaa koskevia ehtoja, avustuksen saaja ei anna avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeita ja riittäviä ehtoja tai saaja ei ilmoita avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

Avustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus tai sen osa. Avustuksen saajan tulee palauttaa avustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää avustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

7.4 Avustuksen takaisinperintä

Palosuojelurahaston on päätöksellään määrättävä avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus takaisin perittäväksi, jos avustuksen saaja on

- jättänyt palauttamatta sellaisen avustuksen tai sen osan, joka olisi tullut palauttaa,
- käyttänyt avustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty,
- antanut rahastolle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai salannut tällaisen seikan, tai
- muutoin edellä mainittuihin kohtiin verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai avustuspäätökseen otettuja ehtoja.

Palosuojelurahasto voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos avustusta ei käytetä avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen tai jos avustuksen saaja

- ei anna avustuksen maksamiseksi oikeita ja riittäviä tietoja,
- ei noudata avustuspäätöksessä olevia ehtoja ja rajoituksia,
- ei noudata avustuksella hankitun omaisuuden käyttöaikaa koskevia ehtoja,
- ei anna avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeita ja riittäviä ehtoja tai saaja ei ilmoita avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta,
- kieltäytyy antamasta avustuksen maksamiseen ja käytön valvontaan kohdistuvassa tarkastuksessa tarvittavaa aineistoa tai kieltäytyy avustamasta tarkastuksessa,
- lopettaa avustuksen kohteena olleen toiminnan, supistaa sitä olennaisesti tai luovuttaa sen toiselle,
- joutuu ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin tai yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn tai yksityishenkilön velkajärjestelyistä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun velkajärjestelyn kohteeksi,
- menettelee tosiasiallisesti edellä mainittuihin rinnastettavalla tavalla antamalla avustuksen myöntämiseen, maksamiseen tai käyttämiseen liittyvälle seikalle muun kuin asian todellista luonnetta tai tarkoitusta vastaavan oikeudellisen muodon.

Jos avustuksen kohteena ollut omaisuus on tuhoutunut tai vahingoittunut avustuspäätöksessä määrättyä käyttöaikana eikä tuhoutuneen tai vahingoittuneen omaisuuden tilalle hankita uutta vastaavaa omaisuutta, Palosuojelurahasto voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi ja määrätä mahdollisesta vakuutuskorvauksesta tai muusta korvauksesta takaisin perittäväksi määrän, joka vastaa avustuksen osuutta alkuperäisestä hankintamenosta.

7.5 Takaisinperittävä määrä, palautuskorko ja perintä

Palautettava tai takaisin perittävä investointiavustuksen määrä on sen suuruinen osa avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyvästä arvosta, joka vastaa avustuksen osuutta avustuksen kohteena olevan omaisuuden alkuperäisistä hankintamenoista investointihankkeen toteuttamisen jälkeen.

Avustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittäväälle määrälle avustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 § 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jos takaisin perittävä määrä ei makseta viimeistään Palosuojelurahaston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 § 3 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan.

Jos avustus on myönnetty yhteisesti useammalle avustuksen saajalle, kaikki saajat vastaavat yhteisvastuullisesti avustuksen takaisin maksamisesta Palosuojelurahastolle.

Velvollisuus palauttaa avustus tai sen osa raukeaa, eikä avustusta, sille maksettua korkoa tai viivästyskorkoa saa enää periä takaisin, kun kymmenen vuotta on kulunut avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Jos avustuspäätöksessä asetetaan määräaika avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiseksi, palautusvelvollisuus raukeaa kun kymmenen vuotta on kulunut asetetun määräajan päättymisestä.

Palautettava tai takaisin perittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään samalle avustuksen saajalle maksettavasta muusta Palosuojelurahaston myöntämästä avustuksesta.

7.6 Takaisinperinnästä luopuminen

Palosuojelurahasto voi päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuuton avustuksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai avustuksella hankitun omaisuuden laatuun nähden tai palauttamisen tai takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn tai olosuhteiden muutokseen nähden.

Erityisen painavasta syystä Palosuojelurahasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

Esimerkkejä avustuksen takaisinperinnästä:

■ **Pelastustoimen alue on saanut 18.9.2010 Palosuojelurahaston 40 % avustuksen johtoauton hankintaan.** Ajoneuvo on tammikuussa 2014 mukana liikenneonnettomuudessa, jonka seurauksena 15.4.2014 vakuutusyhtiö lunastaa sen 21 540 euron hintaan, eikä alue hanki tilalle uutta vastaavaa ajoneuvoa. Päätösehtojen mukainen 5 vuoden käyttöaika ei ole lunastushetkellä kulunut umpeen, joten alueen tulee palauttaa avustusta. Palautettava määrä on 40 % lunastushinnasta eli 8 616 euroa. Hakuohjeen mukaan avustus voidaan periä takaisin, mikäli avustuksen kohteena ollut omaisuus vahingoittuu tai tuhoutuu käyttöaikana.

■ **Sopimuspalokunta on vuonna 2008 saanut rahaston 40 % avustuksen miehistöauton hankintaan.** Palokunta vaihtaa auton uuteen vuonna 2012, jolloin auton vaihtoarvo on 29 400 euroa. Palautusosuus on 40 % käyvästä arvosta (vaihtoarvosta) eli 11 760 euroa. Rahaston päätöskäytännön mukaan uuteen ajoneuvoon myönnetään 40 % avustus (11 760 euroa 36 600 euron kustannusten perusteella). Enimmäiskustannukset vuonna 2008 miehistöauton hankintaan olivat 36 600 euroa. Palokunnan tulee palauttaa rahastolle 60 euroa, joka päätöskäytännön mukaisesti jätetään perimättä takaisin. Hakuohjeen mukaan rahasto voi periä takaisin avustuksen tai sen osan, ellei avustuksen saaja noudata omaisuuden käyttöaikaa koskevia määräyksiä. Rahaston päätöskäytännön mukaisesti omaisuuteen myönnetty avustus voidaan siirtää uuteen vastaavaan omaisuuteen myöntämällä uusi avustus ja perimällä vanha avustus takaisin (valtionavustuslain 30 § mukainen kuittaus).

■ **Kunta on vuonna 1974 saanut paloaseman rakentamiseen 121 600 euron avustuksen,** vuonna 1992 peruskorjaukseen 25 939 euron avustuksen ja vuonna 1997 laajentamiseen 23 465 euron avustuksen. Vuoden 2008 puolivälistä asemarakennukseen muuttaa kunnan teollisuuskylä, jolloin se poistuu kokonaisuudessaan pelastustoimen käytöstä. Rakennusta ei myydä, vaan se säilyy kunnan omistuksessa. Rahasto perii takaisin osan rakennukseen myönnettyistä avustuksista. Paloaseman rakentamiseen myönnetyn avustuksen maksamisesta on kulunut yli 30 vuotta, joten sen osalta rahaston hallitus luopuu takaisinperinnästä. Koska rakennuksen käypä arvo ei ole määrättävissä myyntihinnan perusteella, vuosina 1992 ja 1997 myönnettyjen avustusten palautusosuus määräytyy laskennallisesti.

PALOSUOJELURAHASTO

Postiosoite:
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite:
Kirkkokatu 12
Helsinki

S-posti:
psr@intermin.fi

www.palosuojelurahasto.fi
www.psr.fi